

VĚŘIT V DNEŠNÍ DOBĚ „JAKO DOSPĚLÝ“

Enzo Biemmi

Víra je dynamickou skutečností; něčím, co zraje spolu s tím, jak vyžívá osobnost člověka (nebo také žel k tomu nemusí docházet vůbec). Zrající víra se vyjadřuje účastí na životě společenství věřících, kterým je církev. Článek profesora Enza Biemmiho¹ spojuje tyto dva pohledy na víru a v závěru formuluje obsah úkolu křesťanské formace dospělých v dnešní době.

O pojmu „věřit jako dospělý člověk“

Katecheze s dospělými vyžaduje, aby jí předcházelo vědomé ujasnění si, jakou formu zralosti víry máme a chceme podporovat. Co znamená věřit „jako dospělý člověk“? Položíme-li takovou otázku ve skupině dospělých,² dostaneme tolik odpovědí, kolik má skupina členů. Vždyť každý z nich má své osobní dějiny i svůj způsob vnímání.

Odpověď na tuto otázku totiž předpokládá určitý způsob chápání křesťanské víry, osobitý způsob chápání církve a prožívání své vlastní sounáležitosti s ní, určitý způsob chápání vztahu ke kultuře (včetně toho, jaký vztah zaujímá církev ke světu) a v neposlední řadě také určitý způsob chápání, co je svědectví víře a jak se děje.

Mimo to odpověď na tuto otázku předpokládá určitou představu o dospělosti (jak se projevuje dospělý člověk, čím je typický, co je pro něj charakteristické). Odpovědi na otázku, co je být dospělým ve víře, můžeme prakticky rozčlenit do několika skupin. Povšimněme si přitom velmi odlišných typů odpovědí podle různé praxe víry, která se vyskytuje v církvi. Některé z nich se vůči sobě nacházejí někdy i ve zřejmém protikladu. V důsledku toho se setkáme i s velmi rozdílnými způsoby chápání a realizace formace ke zralé víře v katechezi dospělých. Toto vše odráží převládající roztržičnost v pastoraci.

Hledání odpovědi na otázku, co znamená věřit „jako dospělý“, od počátku ukazuje, co vše hraje nějakou roli. Jestliže však víra připouští různé způsoby prožívání a snad k nim i opravňuje, proč vůbec upřednostňovat některý způsob oproti ostatním? Jakým právem lze říkat, že věřit „jako dospělý“ znamená toto a tamto již ne? **Tajemství Ježíše Krista, kterému důvěřujeme a který je naším nejvyšším kritériem pro utváření dospělé víry, obsahuje bohatství, které nelze postihnout, natož vyčerpávat žádným způsobem myšlení a prožívání.** Máme tedy raději mlčet a považovat jakoukoliv odpověď na naši otázku za stejně hodnotnou? Zdá se, že mnozí křesťané mají právě tento dojem a zůstávají dezorientováni. Ve skutečnosti ovšem i když křesťanská víra připouští uvnitř svého celku různost prožívání, neznamená to, že opravňuje k jakékoliv formě tohoto prožívání. **Existuje jakýsi práh, za nímž víra již není křesťanská a již není vírou zrající.** Toto nastává, jestliže podoba víry, obsažená v myšlení i praxi, popírá svůj obsah a znetvořuje tvář Pána, kterého má vyznávat.

Kromě výše nastíněného má tato otázka ještě jiný rozměr, který hraje důležitou roli. Úvaha týkající se vyžívání víry a formace k tomuto vyžívání se nemůže omezit pouze na rovinu individuální. Nechceme-li odkázat víru do privátní sféry, je nutné, abychom kladli otázku, **co znamená víra zralá z hlediska jejího vztahu ke kultuře**, a hledali projevy a představy, které si o víře dělají civilní společnosti. Měly by nás zajímat představy, které o naší křesťanské víře vládou v našem okolí. Právě toto je jeden z rozhodujících aspektů naší otázky, protože **ve hře je společenská, občanská a kulturní hodnota věření v dnešní**

době. Pojetí zralosti víry společenství nalezneme již ve *Všeobecném katechetickém direktoriu* z roku 1971, kde čteme v čl. 21: „Katecheze je pastorační činností církve, která přivádí společenství i jednotlivé křesťany ke zralosti víry.“

Chtěl bych tedy načrtnout několik dimenzí této odpovědi (co znamená věřit jako dospělý v dnešních kulturách) tím, že projdu jakousi cestu, která začíná od Boha, který se nám zjevuje, až po její výraz v kulturách. Budu se jí zabývat ve čtyřech krocích. Poté budeme schopni lépe pochopit, byť bez nároku na úplnost, úkol formovat k dospělé víře dnes. To bude pátým bodem mého příspěvku.³

1. Víra, která se uskutečňuje v dějinách

Krédo, které vyznáváme, říká: Věřím v Boha, všemohoucího Otce, v jeho Syna, Ježíše Krista zrozeného, umučeného a vzkříšeného pro nás, věřím v Ducha Svatého. Křesťanské Krédo je původně jakési vyprávění události vtělení Božího Syna, který se stal vůči nám jednou provždy disponibilním, otevřeným, dosažitelným ve svém lidství. Toto je Boží tvář, jíž důvěřujeme. Bůh, který se definitivně a nezvratně stal člověkem. Bůh, který vstoupil do našich dějin a tvoří je s námi až do svého druhého příchodu.

a) Dimenze aktivní pasivity
Křesťanská víra má původně charakter odpovědi. Nemůžeme ji považovat primárně za lidské hledání, ani za náboženský systém, ani za morální kodex. Křesťanská víra je přítomností, která je nabídnuta lidstvu v dějinách a která žádá, aby byla přijata. Křesťanská víra jakožto odpověď na něco, co ji předchází a je dáno zdarma, je zralá svou aktivní pasivitou, což znamená **ochotu svobodně přijmout to, co je nám zdarma nabízeno.** Není zde nic, co by bylo možné si získat, zasloužit nějakou askézí. Jedinou možností je svobodně tento dar přijmout. Tato dimenze svobody přijetí určuje zrající víru jako vnímavou, citlivou, a tedy maximálně aktivní právě proto, že je svobodně ochotná.

b) Dimenze profánnosti a všednodennosti
Milost ze strany Boží a svobodná odpověď člověka se neodehrávají v chrámě, ale ve všednosti dne a v každodennosti lidského života. Chránová opona je roztržena lidskostí vzkříšeného Ježíše, bariéry mezi posvátným a profánním byly zbořeny. Ježíš nás stále „předchází do Galileje“, do země, která má svá rizika, do všednodennosti života. Křesťanská víra brání jakémukoliv útoku ven, z dějin, proti jakémukoliv spiritualismu. Vrací člověka zpět

ENZO BIEMMI, FSF

Člen kongregace bratří Svaté Rodiny. Je profesorem Vyššího institutu náboženských nauk ve Veroně, členem sboru poradců pro katechezi v Itálii a prezidentem Evropského sdružení katechetiků.

do dějin a do jejich složitosti. Jako tomu bylo v pozemském životě Ježíšově, tak je tomu i pro křesťana: Duch ho povolal, aby šel na poušť, a tam byl pokoušen od ďábla (srov. L 4,1–2). Vlastní působení Ducha Svatého vůči Ježíšovi nebylo tedy v tom, že by ho chtěl „zduchovnit“, ale jako by ho chtěl disponovat, aby vyniklo jeho lidství. Vystavil ho zkoušce, aby se skrze ni mohlo ukázat Boží synovství.

Věřit „jako dospělý“ znamená tedy maximální sounáležitost s dějinami, které chápeme jako místo našeho duchovního kultu ve smyslu, jak naznačuje sv. Pavel v Ř 12,1: Vrchol křesťanské spirituality se tedy shoduje s maximem obyčejnosti, respektive s maximem lidského.

foto: archiv redakce

2. Víra, která sjednocuje a která je prožívána ve společenství věřících

V křesťanském Krédu je věta: „Věřím v jednu, svatou, všeobecnou, apoštolskou církev.“ Bylo a je touhou Božího Syna, který se stal člověkem, učinit na světě společenství bratří a sester – všech se stejnou důstojností a se stejnými právy: „...aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás...“ (J 17,21). Znamením tohoto společenství v dějinách je církev tvořená věřícími v Pána Ježíše. Ona je „svátost a znamení a nástroj vnitřního spojení s Bohem a znamení jednoty veškerého lidského pokolení“ (LG 1). Komunita křesťanů ve svém sebechápání a životě se stává prorockým znamením budoucího soužití lidí. V církvi existuje tatáž důstojnost všech s přednostní pozorností vůči malým a slabým (srov. 1 K 12). Různé úlohy v ní neznamenaají odlišnost co do hodnoty (nejsou různé hodnotné úlohy v církvi), ale znamená to komplementaritu (vzájemné doplňování se). Jde o různé služby, které se doplňují na bázi téhož bratrství nebo sesterství.

a) Komunitní dimenze zralé víry

Z tohoto sebepojětí církve se odvozuje jako základní dimenze zralé víry **přilnutí ke společenství bratří a sester**, přičemž člověk přijímá prostřednictvím této komunity i s jejími limity, hranicemi a s jejími různými druhy chudoby s tím, že se varuje individualismu ve víře. Uvnitř této víry, která je sdílená, by společenství mělo směřovat k co nejlepšímu životu v bratrství a sesterství se všemi. Jiná ambice neodpovídá zralé víře. Uvnitř tohoto horizontu je třeba chápat i výkon autority. Ta by měla podporovat **růst všech a zároveň každého tak, aby se stal autorem svého vlastního života.** Jakýkoliv jiný postoj ve vzájemném soužití znetvořuje tvář Ježíše Krista.

b) Svátostná dimenze dospělé víry

Přítomnost vzkříšeného Pána se slaví v liturgickém společen-

ství, ve kterém je možné zakoušet jeho neustálé působení. Věřit „jako dospělý“ tedy znamená **být schopen slavit velikonoční tajemství** jako zdroj a příslib naplnění osobního života i celých dějin.

3. Víra, která se projevuje uvnitř kultury a ve prospěch kultury

Syn Boží se jako člověk stal příslušníkem židovského národa a také jím zůstal. Přijal ohraničenost jedné konkrétní kultury v jednom konkrétním historickém kontextu. Miloval svou zemi a své hebrejské kořeny, a právě fakt, že byl plně zasazen ve své kultuře, ho činil přijatelným, srozumitelným a otevřeným vůči každé jiné kultuře. Křesťanská víra může být bez potíží přítomná ve všech kulturách. Připomeneme-li velkou myšlenku z *Evangelii nuntiandi*, pak evangelium je schopné poznamenat a ovlivnit jakoukoliv kulturu, aniž by muselo sloužit některé z nich (EN 20). Ani církev nežije vedle kultury nebo nad kulturami, ale uvnitř nich. Vzhledem k nim jim má co dát, avšak je zde také mnohé, co může přijmout, jak výslovně vyjádřil Druhý vatikánský koncil (GS 40–44). Vědomí toho, že církev při evangelizaci kultur zároveň od nich sama dostává, vychází z toho, že církev nezapomíná, že vzkříšený Pán ji předešel v čase i v prostoru a stále ji předchází.⁴ A očekává ji tam, kam ona přichází, aby evangelizovala.

a) Kulturní dimenze dospělé víry

Je nepopíratelné, že v církevních kruzích se často setkáváme se skeptickým vnímáním současné kultury. Ta je často považována za jakéhosi nepřítele evangelia. Tento přístup vede až k projevům některých osobností i celých skupin, které se staví mimo kulturu, nebo jsou dokonce vůči ní v opozici. Pán Ježíš kromě toho, že vstoupil do dějin, přijal plně i kulturní identitu jako člověk. Věřit „jako dospělý“ tedy znamená **žít ochotně uvnitř vlastní kultury a milovat ji.** Znamená to především věřit tomu, že i ona je plně vhodná pro evangelium. Ani více, ani méně oproti kulturám minulým, stejně tak ani více, ani méně potřebná, aby byla evangelizována. Stanovisko, kterým se vyznačuje člověk zralý ve víře, je tedy **respekt vůči vlastní kultuře** a dále je tu postoj jakési moudré sympatie. Ta sympatie zahrnuje lásku k době, kterou člověk prožívá, lásku k současníkům, a to v jejich celistvosti – s jejich bohatstvím i různými druhy chudoby. Moudrost, která vychází z daru Ducha Svatého, se jeví jako schopnost rozlišovat to, co je ve vlastní kultuře humánní a co ne. To, co zlidšťuje, a to, co odlidšťuje. Bohatství evangelia, kterým by měl křesťan disponovat, je jakýsi kapitál zlidšťování, který má sdílet se všemi, a ne být nástrojem pro posuzování a odsuzování. Věřit „jako dospělý“ znamená **přijmout dobu, ve které žiji** (žít přítomný okamžik), a stát v této době stále se schopností rozlišování neboli se sympatií i moudrostí současně. Každý opačný postoj popírá samo evangelium.

4. Víra, která je schopna „zabydlet se“ v kultuře

Vztah ke kultuře otevírá další důležitý aspekt víry. Otázka, co je zralá víra, se nemůže týkat pouze individuálního zrání. Je třeba mluvit též o vyzrávání víry v konkrétním kulturním kontextu, který je daný. Jde o takový stav víry křesťanů, který je vnímán nekřesťanskou společností jako kulturně vhodný, tedy intelektuálně vyvážený a zlidšťující, a to jak vůči jednotlivci, tak vůči celé společnosti.⁵

V dnešní době je víra zvláště v oblasti kultury povolána k tomu, aby předložila „důkaz“ své opodstatněnosti a své hodnoty. Mnozí křesťané mají totiž dojem, že je víra nutí k tomu, aby byli ve svém životě méně přirození než druzí, méně svobodní, méně „seberealizovaní“, a dokonce se cítí, jako by byli občany „druhé“

třídy. S tímto vnímáním se setkáváme i ze strany nevěřících. Někteří opustili víru (respektive to, o čem si mysleli, že je víra), aby mohli žít lépe. Křesťanská víra je údajně záležitostí pro lidi dětinské, je nepřiměřená, překonaná, zastaralá. A přece navzdory všem předsudkům je křesťanský přístup překvapivě postrádán v oblasti morálky. Společnost nestojí o víru chápanou jako nauku o tom, jak se obětovat a jak si plnit povinnosti. Má však zájem o orientaci pro vlastní život.⁶ Jde tedy o oblast smysluplnosti víry jak pro jednotlivce, tak pro celou společnost. **Od víry se očekává, že** vedle profánních a jiných náboženských systémů **nabídne svůj vlastní příspěvek k diskusi, co zlidštuje člověka a společnost a co podporuje individuální a společenský rozvoj.** Proto právě v oblasti kultury života je v sázce zralost víry, zralost nepochybně individuální, ale především kulturní a sociální.

Křesťanská víra se nemusí obávat, že bude zneuctěna, když nabídne svůj příspěvek. Bůh, kterého hlásá, se stal člověkem. Představil se nám v maximu lidskosti a maximálně podpořil člověka v jeho lidskosti. Byl mezi námi a jeho přítomnost zde pokračuje i po vzkříšení jako nejvyšší nabídka osobní, sociální a kulturní humanizace.

Z uvedeného je zřejmé, že tato rovina zralosti víry se týká jak jednotlivých věřících, tak rovněž křesťanského společenství, jakéhosi sociálního těla církve. Vyžaduje nový způsob sebechápání křesťanského společenství ve světě, nové sebezpochoopení církve a určité nový způsob vstupování do vztahu s kulturou a vysvětlování si podstaty misí a svědectví.

Skutečnost, že církev byla zbavena všech společenských opor a ještě radikálněji svého monopolního práva na pravdu, a dále fakt, že nebyla vyhnána, ale byla prostě odsunuta vedle dalších filosofických a náboženských moudrostí, neznamená ztrátu pro víru, ale novou velkou příležitost. To, že byla církev „oloupena“, umožňuje křesťanské víře, aby více promýšlela sebe samu evangelijním způsobem, aby se postavila do pozice někoho, kdo se nabízí ve svobodě. Umožňuje křesťanské víře, aby vstoupila do společného konkurzu ve zlidštvování lidstva, a dokonce do jakési zdravé konkurence těch, kteří usilují o bratrský a solidární svět. **Víra získává právě tento rozhodující rys zralosti, když má schopnost se nabízet, aniž by se vnucovala, nebo naopak podbízel.** Aby se prezentovala tím, čím se stala milostí (bez starostí o svoji obranu). V radosti vědomí, že evangelium, je-li nabízeno, má samo v sobě schopnost ukázat svou vlastní hodnotu a nepotřebuje žádné advokáty nebo obránce. V důsledku toho se víra dokáže prezentovat, aniž by druhé považovala za své protivníky, protože si je vědoma toho, že vzkříšený Pán jí vždy předchází a očekává právě tam, kam je povolána jít. Kulturní zralost víry přímo souvisí s její přijatelností. Víra může i dnes lidi vybízet k přemýšlení a přispět k budování společnosti.

5. Úkol formace k „věřit jako dospělý“ v dnešní době

Vzhledem k předchozímu se nyní můžeme ptát, co znamená katecheze s dospělými či křesťanská formace dospělých. Úko-

lem katecheze dospělých je vychovávat ke zralé víře. Naznačíme pouze některé zásadní přístupy pro praxi v křesťanské formaci dospělých, aniž bych je rozvíjel. **V dnešní době má tato formace dva základní úkoly: uvádět neustále do kontaktu s velkými prameny víry (neměnnou základnou) a rozvíjet a udržovat v dospělém člověku ochotu ke změně (objevit a ocenit tuto formaci jako proces).**

a) Katecheze s dospělými chápe sebe samu především jako setkávání se s prameny naší víry, a to „s průvodcem“. Jde o prameny biblické, o liturgii a ostatní živou tradici církve. Tyto prameny je třeba pokládat za jakési přístupové brány, jež každému umožňují vstoupit do kontaktu se vzkříšeným Pánem, který vede svou církev. Formace osobností pevných ve víře se odvíjí od opakovaných návštěv těchto „živých kamenů“ víry. Nicméně je třeba nebýt naivní. Přibližování se k pramenům víry se má vyznačovat korektností z hlediska biblické teologie, a současně velkou citlivostí pro kulturu. Jinými slovy: ke zralé víře nestačí jedno ucho, ale dvě – jednak pozorné naslouchání Božímu slovu skrze Písmo a současně také stejně tak pozorné naslouchání vlastní kultuře. Právě cit pro kulturu uschopňuje člověka, aby evangelium umožnil promlouvat neustále, avšak slovy, která jsou srozumitelná v každé době. **Formace tedy uschopňuje ke zralosti víry do té míry, v níž rozvíjí v lidech neustálou ochotu naslouchat obojím směrem: Písmu i kultuře.**

foto: Daniela Kořenková

b) Formace osobností pevných ve víře znamená formování osobností strnulých, upjatých. Formace již svou povahou směřuje ke změně, kterou v církevním slovníku označujeme jako obrácení. Jestliže kdysi byl charakteristickým prvkem formace úkol informovat či cvičit např. ve ctnostech (předávat vědomosti, vytvářet návyky a určité vzorce chování), dnes se tato **formace** jeví spíše jako jakási ochránčivě žádoucích proměn, **jako průvodkyně v procesu změn.** A sice proto, aby se tyto uskutečňovaly takovým způsobem, že udrží správný směr osobní životní cesty. Křesťanská formace vyjadřuje své nejvyšší povolání tehdy, když chápe sebe samu jako cestu k postupné proměně. Tím je myšleno procházení různými stadii, a nikoliv „stání“ na místě. Uvědomujeme si, jak je tato idea formace vzdálená formaci tradiční, která je zaměřená na konečný stav (stabilitu), na fixaci – znehybnění, opakování, nepoddajnost, strohost a strnulost.

Křesťanská formace tedy sleduje dva velké cíle: uschopnit lidi, aby byli pevní a věrohodní a současně aby byli pružní, učenliví a otevření změnám v neustálém procesu obrácení. Důvod je evidentní: Víra v Pána Ježíše je vztah, který je dynamický a který nelze uzavřít do nějakých schémat; je stále otevřený vůči překvapením, a přece důkladně zakotvený a pevný.

Z tohoto důvodu se jakoby v centru křesťanské formace ke zralé víře nachází složitý problém náboženských představ. Nebudu se tady tímto tématem zabývat, protože bylo již široce pojednáno.⁷ Zde se omezím na připomenutí, že my lidé vstupujeme do kontaktu se skutečností, se sebou samými a samozřejmě

s Bohem pouze nepřímo, a to prostřednictvím představ, které si vytváříme. Prostřednictvím jakýchsi brýlí a filtrů, jimiž nahlížíme na tu či onu skutečnost. I představy v oblasti víry jsou „místem“ našeho vztahu k Bohu, a tedy i místem, které potřebuje neustálou hygienu (očišťování – jakýsi nikdy neuzavřený proces analýzy a nové syntézy náboženských představ, jejich očišťování či zušlechťování). Toto je nejdůležitější a nejdělicatnější úkol katecheze s dospělými, je to právě místo obrácení, proměny způsobu myšlení. **Modlami**, před nimiž se máme mít podle Písma svatého stále na pozoru, **jsou totiž naše vlastní schémata, do nichž máme sklony uzavírat Boha a s ním i sebe samé a druhé lidi.**

Dosud jsme se zabývali katechetickou formací zaměřenou převážně na jednotlivé věřící osoby. Jak však možná tušíme, stejně tak nutné (a možná ještě důležitější) je vztáhnout ji na organismus církve. Všimněme si, že křesťanská společenství mají o sobě určitou zaběhnutou představu: jakési kolektivní samozřejmé přesvědčení o tom, v čem spočívá naše povolání, čím jsme. Nejnáročnější úkol pro formaci je vést a doprovázet k neustálému obrácení v oblasti těchto představ, k proměně vztahu vůči světu, kterého se drží za každou cenu a který odolává jakékoliv změně. **Formace k dospělé víře začíná být žádoucím způsobem účinná ve chvíli, kdy se jí podaří přijmout výzvu usilovat o udržení církve (nejen jednotlivých věřících) ve stavu obrácení;** zabránit, aby se uzavírala do sebe, aby byla církví, která uspokojuje jen sebe samu. Formace k zrající víře dosahuje svého účelu, když se jí daří, aby církev byla současně učenlivým žákem zaměřeným na svého Pána a zároveň zůstala otevřená k dějinám a kultuře.

Závěr

Pán Ježíš, který byl vyzrálý ve svém způsobu prožívání vztahu s Otcem i s lidmi své doby, nám ukázal, že víra je tím zralejší, čím více je vystavena dějinám (a čím méně je chráněna). Je zralejší, čím více je vázána na každodenní všední život; když je zranitelná vůči vztahům. Tím zralejší, čím více je v souladu s citlivostí pro vlastní kulturu, dále čím více je pozorná k otázkám a vůči nepředvídatelnému, naopak čím méně je rigidní (strnulá) a v postoji sebeobrany; čím vášnivěji podporuje život a dějiny lidí, kteří překřídili její cestu. Jednou větou: je zranitelná ve všech oblastech.

Není nemístné říci, že věřit dnes jako dospělí lidé znamená žít ve svém vlastním životě logiku milosti (člověk dává zdarma), neboli logiku eucharistickou, s níž daroval Ježíš své tělo i krev lidstvu. Tímto darováním sebe sama lidstvu byl nejzralejším věřícím své doby. Tato logika sebedarování je vyjádřena slovy, která Ježíš vyslovil během Poslední večeře. **Vzal chléb:** to znamená přijetí až do krajnosti, bez jakékoliv rezervovanosti. Přijetí života, dějin. **Vzdal díky:** znamená vděčnost, schopnost rozpoznat za darem jeho dárce – Boží nekonečnou ochotu a disponovanost. **Rozlámá ho a dal:** znamená ochotu vracet velkodušně to, co velkodušně přijal, a přispět vlastním životem k tomu, aby lidské soužití bylo lidštější a „obyvatelnější“. V tomto životním stylu se skrývá celý smysl Ježíšova života a smrti. Milost, velkodušnost a vděčnost jsou základní odstíny zrající víry.

Summary: To Believe as Adults Today

The article contents a few points of the theological and catechetical reflection for the christians and the communities maturing in their faith. The author focuses on the historical dimension of the faith, which is living in the christian community; which takes shape inside the culture and brings profit to the culture and which is able to find a home in it. In the conclusion of this reflection the author defines the tasks of the formation for the maturity of the faith today as the permanent contact of the believer with the sources of our faith. The formation to the maturity of the faith becomes efficient, when the church is staying in the continual conversion.

Při vědomí, že můžeme počítat se dvěma nevyčerpatelnými zdroji – blízkostí a přítomností vzkříšeného Ježíše („Já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa“) a s darem Ducha Svatého (který všechno obnovuje) –, můžeme žít v tomto světě v pokoji a být zaangażováni ve společném díle humanizace spolu se všemi lidmi jakékoliv víry a náboženství.

Víra takto vyzrálá umožňuje cítit se dobře ve vlastní kůži věřícího a současně občana bez jakékoliv schizofrenie. Má mnoho co nabídnout i mnoho co přijmout ze strany kultury. Je to víra, která je schopná se opírat o některé prvky kultury, aby mohla svou cestu znovu promýšlet, aby ji učinila rozumnou a aby z ní v určitém konkrétním kontextu udělala vědomou. Tím, že se opírá o kulturu, aby uvedla důvod pro sebe samu, víra „zachraňuje“ kulturu (propojuje ji do dynamismu spásy) a ona sama se situuje jako rozumná, možná a žádoucí ve svém vlastním kontextu, jak s oblibou říká Fossion.⁸ Můžeme dobře vidět, jak záležitost zrající víry zasahuje problematiku inkulturace. V podstatě je zrající víra taková, která umožňuje křesťanům žít přirozeně, nenuceně a v sounáležitosti s určitou danou kulturou (ta zahrnuje svobodu slova, iniciativu a také kritiku...). Taková víra umožňuje, abychom všichni, křesťané i nekřesťané, vykročili ze vztahu, který je ostudný vůči křesťanství. Když se křesťané neodvažují projevovat jako křesťané, pak to znamená, že víra z pohledu kultury není zralá, anebo není společností vnímána jako něco pozitivního a zlidšťujícího.

Formace k takové zrající víře je nejen žádoucí a nejen možná, ale je také skutečně radostná. Je to radost učinit vlastní život a život mnoha našich bratří a sester krásným: určitě náš osobní život, avšak ještě ve větší míře naše církevní společenství a naše civilní soužití. A to proto, aby naše radost byla úplná (srov. 1 J 1,4).

Překlad: Ludvík Dřímál

Poznámky:

- 1 Článek byl publikován v časopise *Lumen Vitae* č. 4/2008, s. 409–421, s titulem *Croire en adultes aujourd'hui. Enjeux théologiques pour les chrétiens et les communautés adultes dans la foi.*
- 2 GIGUERE, P.-A. *Une foi d'adulte*, Novalis, Québec 1991, p. 99.
- 3 Tuto úvahu píše ne jako systematický teolog, ale jako katechetik a jako člověk, který působí v oblasti evangelizace a formace katechetů a zabývá se pastorační reflexí. Cítím se dlužníkem mnoha žen i mužů, s nimiž smím sdílet úsilí zrát ve víře, a mnoha dalších katechetů, kteří uvažovali o tomto tématu. (Autor v originále článku uvádí odkazy asi na deset článků svých evropských kolegů, kteří se tématem zabývají.)
- 4 BOBIN, Ch. *L'uomo che cammina*, Qiqajon 1998, p. 10.
- 5 Tato úvaha o vyzrávání víry je plodem dialogu sdíleného s André Fossionem, který je zvláště citlivý na to, abychom se vyvarovali pouze individuálního přístupu k tomuto tématu.
- 6 GAUCHET, M. *La religion dans la démocratie*, Éditions Gallimard, Paris 1998, 146.
- 7 Autor uvádí přehled katechetické literatury k tématu „náboženské představy“.
- 8 FOSSION, A. *La catéchèse dans un monde en pleine mutation*, in *Catéchèse en mutation I, Les actes du colloque de l'ISPC*, «Catéchèse» 172, 3/2003, 99.